

TREF MAGAZINE

Nummer 19 Jaargang 2

mensen van om de hoek

REINDER

Reinder: ik zou wel ridder willen worden, maar dan moet je auto kunnen rijden.

Dinie: wij hebben nooit overwogen te gaan scheiden. Arie: nog niet.

Jeroen hing de hiphopjas aan de wilgen en sloeg acuut aan het schilderen.

Yeb: ik voel me verrot. Maar ik ga er denk ik wel goed mee om.

TREF

MAGAZINE

over
mensen van om de hoek

Niemand wordt met een gebruiksaanwijzing van zichzelf, van de wereld of van het leven geboren en iedereen maakt er op z'n eigen manier toch iets unieks van. In het maandblad TREF tref je de persoonlijke verhalen van mensen van om de hoek. Zij vertellen wat hen beweegt en motiveert, en wat hun dromen en passies zijn. Alles kan in TREF. Het tijdschrift biedt inzicht in de beweegredenen van onze burens en wil hierdoor het wederzijds begrip in de samenleving versterken.

TREF Redactie en Informatie:

Aureliavinder 58 | 8016HC Zwolle | tel. 038-4653244
info@TREFmagazine.nl | www.TREFmagazine.nl

Aan deze TREF werkten mee:

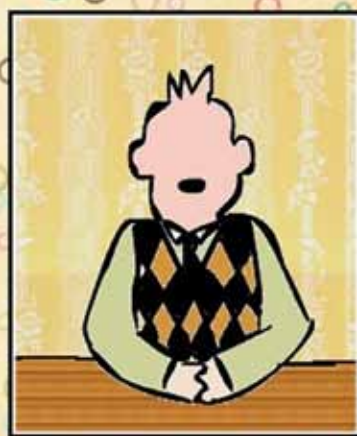
Mathilde van Hulzen, Kees Huis in 't Veld, Janneke Pelle, Bert Schoonhoven, Jenny Kamps, Frans de Jong, Ward de Weerd, Djono (foto middenpagina) en anderen.

Abonneren, adverteren, doneren, sponsoren

TREF is gratis. Kijk voor de TREFpunten op TREFmagazine.nl. Een abonnement is mogelijk, je betaalt alleen de verzend- en administratiekosten: € 35,00 per jaar. Maak het betreffende bedrag over op bankrekeningnr. 656 003 413 t.n.v. Marijke Mosterman Journalistieke Producties onder vermelding van naam en adres, en je ontvangt TREF per omgaande. TREF verschijnt 11 keer per jaar. Adverteren, sponsoren en doneren is natuurlijk altijd mogelijk. Bel of mail en ontdek de mogelijkheden!

TREF uit? Gooi 'm niet weg. Spaar 'm, bewaar 'm of geef 'm door!

WANLIJNER

Wie de tuinstoelen
niet opruimt,
moet op de
blaren zitten

Zeuren & Zanik vinden het wel wat heel erg veel van het goede

Chemisch afval, GFT, oud papier, gekleurd glas, wit glas, compost, 'gewoon' afval, ouwe kleding, incontinentiespul, schoenen, batterijen, cartridges...

...en nu ook nog plastic. Straks staan alle verschillende afvalbakken wegens ruimtegebrek door het hele huis...

...en bivakkeren wij in de schuur door al dat gescheid.

zeurenzanik.nl

JEROEN

YEB

EN VERDER...

Kunst van Truus van Buren	6
Ward de Weerd	7
Door het oog van Djono	12
De Terechte Kronkel	14
Jenny's bespiegelingen	15
(On)gehoord	26
Mathilde's Recept	27
Janneke's belevenissen	28

REINDER

ARIE & DINIE

Jeroen Rolf Schoonhoven, geboren 31 maart 1986 te Amsterdam, kon niet vermoeden dat hij 27 jaar later zijn eerste stap zou doen als Internationaal Outsider Art Kunstenaar. In zijn jeugd altijd bezig geweest met Graffiti en Street Art en nu heeft hij een meesterhand ontwikkeld in het maken van acryl schilderijen.

Het resultaat is dat hij in september heeft geëxposeerd in de Londense Westbank Gallery. Deze Gallery staat bekend om zijn exposities met Street Art Kunstenaars als Bansky. De expositie werd druk bezocht en men was lovend over de schilderijen en tekeningen van Jeroen. Dit heeft tot resultaat dat hij nu definitief tot de club rondtrekkende kunstenaars is toegetreden. Hun volgende expositie is te zien in Kosovo en van daaruit

Jeroen is een doener en dat werpt uiteindelijk zijn vruchten af. We zullen zeker nog veel van hem zien en horen de komende tijd. Het eerste streven is een eigen expositie in Amsterdam. Als hij zo doorgaat moet dat zeker gaan lukken.

In VOOR- & TEGEN spoed

Marjke Mosterman

Arie en Dinie Willems zijn senioren, ofwel ouden van dagen, zoals ze vroeger genoemd werden. Arie is 84 en Dinie is 78. Zijn gehele werkzame leven werkte Arie bij tuinders in de Noordoostpolder. Dinie was huisvrouw en voedde de twee zoons en twee dochters op tot weldenkende mensen. Inmiddels hebben ze naast hun eigen vier kinderen vier aangetrouwde kinderen, zestien kleinkinderen, vier aangetrouwde kleinkinderen en zes achterkleinkinderen. Arie is nog steeds veel buiten. Hij werkt in de tuin en maakt van tijd tot tijd een wandelingetje. Daarnaast doet hij het grootste gedeelte van het huishouden. Want Dinie is, alhoewel altijd opgewekt en in voor een praatje, niet zo gezond van lijf en leden. Ze heeft diabetes, artrose en astma, en haar hart functioneert niet naar behoren. Ooit kreeg ze een zwaar hartinfarct en een paar jaar geleden onderging ze een ingrijpende hartoperatie. Maar ze rijdt nog altijd auto, overal naar toe. Arie en Dinie zijn volkomen op elkaar ingespeeld. De een moppert wel eens op de ander en vice versa, maar ze houden het al bijna 54 jaar met elkaar uit. Wat is hun geheim?

Dinie: Wij zijn in 1958 met elkaar getrouwd, in voor- en tegenspoed. Wij zijn ervoor gegaan. Het is een belofte voor het leven. We hebben nooit zelfs maar overwogen om te gaan scheiden.

Arie: Nog niet.

Dinie: Wij hebben de eed gezworen, het was niet spannend, we vonden het heel normaal. Ik moest wel stoppen met werken, dat deed men in die tijd. Ik was telefoniste/receptioniste bij een vleeswarenfabriek. Nadat ik ontslag had genomen, ben ik een maand bij mijn moeder in de leer geweest, ze bracht me nog van alles bij op het gebied van huishouden.

Arie: Ik was al wat ouder toen we trouwden, ik was 27.

Dinie: Ik heb het een keer uitgemaakt omdat ik niet met z'n moeder overweg kon. Ze wilde niet dat hij met mij zou trouwen, want ze wilde hem voor zichzelf houden. Ik hield dat getouwtrek niet uit, ik besprak het met mijn moeder en toen heb ik het uitgemaakt. Maar toen reisde hij helemaal naar mijn huis -we woonden iets van 175 kilometer uit elkaar- en toen deed ik de deur open en hij zei: de verkering is NIET uit. En dus was de verkering weer aan.

Arie: Eerst zouden we naast mijn moeder gaan wonen, maar dat hebben we uiteindelijk niet gedaan. We zijn aan de andere kant van het IJsselmeer gaan wonen, in de Noordoostpolder.

Dinie: We hadden en hebben het goed samen. Ik heb mijn man geaccepteerd zoals hij is. Er is nooit een tijd geweest dat ik dacht: dat loopt fout. Hij was wel moeilijk, want hij is niet zo sociaal ingesteld. Bezoek ontvangen en op bezoek gaan deed hij, als hij er onder uit kon komen, liever niet. Ik ging altijd met de kinderen op pad, zwemmen, voetbal kijken, ik ging boodschappen doen en hij ging nooit mee.

Arie: Ik was liever in de volkstuin bezig, ik verbouwde aardappelen en groenten. Ik had mijn werk en mijn hobby en Dinie deed het gezin.

Dinie: Zo waren we het gewoon gewend. Hoe ik mijn man zou omschrijven? Mijn man is een hele trouwe man. Dat vind ik heel belangrijk. Ik zou er niet tegen kunnen als hij zou flirten met andere vrouwen. Maar dat doet hij niet, ik ook niet. Wij zijn graag bij elkaar. En ik vind het een knappe man. Hij heeft bijvoorbeeld altijd keurige handen, ook al werkte hij in de grond.

Arie: Net als mijn vader. Wat er ook gebeurde, hij ging met gepoetste schoenen naar de kerk. Ik wil ook goed verzorgd zijn. Soms zie je mannen en dan denk ik, nou nou, kan dat niet wat schoner. Ik houd ook van goede kleding. Maar ik moest wel wennen aan een stadsmeisje. En ook nu nog is het soms lastig. Dan moet ik oppassen wat ik zeg, omdat ze nogal opvliegend kan zijn. Dat schijnt door de diabetes te komen.

Dinie: Ik heb allerlei ziektes achter elkaar gekregen, dat is voor hem ook niet makkelijk geweest. Ik heb zes keer wondroos gehad, ik ben gedotterd, ik heb diabetes, astma en artrose en ik heb een openhartoperatie gehad. En mijn man paste zich aan.

Arie: Maar zij paste zich ook aan mij aan. Sinds een jaar of zeven wil ik niet meer op vakantie, mede omdat ik bang ben dat haar iets overkomt. Want wat moet je dan doen in den vreemde?

Dinie: Ze zeiden wel eens tegen me: dan ga je toch alleen of met iemand anders, maar daar vond ik niet zoveel aan.

Arie: Je leert je aan elkaar aan te passen. Het is meer geven dan nemen.

Dinie: Ja, zo werkt het in een huwelijk. Maar wij hebben geen moment aan elkaar getwijfeld. Wij houden gewoon van elkaar.

ARTIE & DINIE

Hangend aan eigen *ILLUSIES*

Mijn gedachten vastgeklonken
ik wil, ik zal, ik moet
Getrokken naar momenten
van eeuwige herhalingsdrift
Los, de navelstreng verbroken
Weg het masker van de plicht
Zielewind door ogen, mond en oren
Klatterende levensstroom

Truus van Buren - kunstenaars

BIG wheels keep on *TURNING*

Laat ik meteen voorop stellen dat ik boerenkermissen beschouw als bakermat van de beschaving. Ik vind mijzelf dus op zo'n kermis in de biertent bij het podium en ik leg mijn oor te luister. *'Stop right there! I gotta know right now! Do you love me? Will you love me forever?'*. Ik voel langzaam een knappende migraine opkomen.

Naast mij staat een vrouw zichtbaar te genieten. De wind speelt met haar ooit eens geblondeerde haar en het dolfijntje op haar bovenarm lijkt mij om hulp te vragen. Er klinkt een niet te plaatsen applaus. Voor ik er erg in heb vind ik mij gevangen in een zee van zwaaiende armen. *'Rollin', rollin', rollin' on the river'*. Dit kan niet waar zijn, het regent net zoveel bier als klassiekers. Dezelfde vrouw staat nu aritmisch te wuiven en verklapt daarmee waar zij haar zware shag bewaart. Ze kijkt me aan en begint te praten. Nog voor ik aan de vertaling kan beginnen gaan haar ogen weer naar het podium waar de band zonder enige schaamte een door-rookte Tina Turnermedley concerteert.

Ik wurm mijzelf een weg naar buiten en passeer daarmee de happerkraam. Omdat ik niet zoveel tijd meer heb om te happenen besluit ik om dan maar meteen drie losse euro's aan de man achter de kassa te geven. Onder vlagen van Doobie Brothers' *'Long Train Runnin'* zie ik het blonde dolfijnvrouwtje met een gek loopje mijn kant weer op komen. Wat zou ze toch van me willen? Het begint te praten.

'Ja die beer daar. Die jij heb. Wil je die ruilen dan voor mijn zoontje?'.

'Wat moet ik met jouw zoontje?' vraag ik haar.

'Nee, mijn giraffe voor jouw beer!'. *'Welke beer?'* en ik kijk naar het pluchen leeuwte in mijn hand.

'Dit is geen beer, maar een leeuwte. Geen beer'. Haar transparante ogen geven een blik in de enorme leegte erachter. Uit gewoonte geef ik onbekende mensen graag een fictieve naam, en deze Sheila flaneert aandoenlijk terug de biertent in. Het is voor mij ontzettend tijd om te gaan.

Ward de Weerd komt voor in een drukbevolkt woongebied.
Het is een nachtmens maar toont zich overdag redelijk begaan met
zijn omgeving. Hij observeert het gedrag van zijn
soortgenoten en denkt er vaak het zijne van. Je kunt
hem regelmatig horen brullen op twitter.com/warddew

REINDER

In de ROOS

Kees Huys in 't Veld

‘Met een slag van een bijl op de buik van zijn broer verslaat Cornelis van Bourgondië zijn broer Melchior. De spreekstalmeester staat op het punt heer Cornelis uit te roepen tot winnaar van het toernooi als er opeens twee schildknapen opduiken, het zijn de schildknapen van Melchior die hem komen wreken! Cornelis denkt ze aan te kunnen en maakt zich gereed voor het gevecht. Direct doet een schildknaap een uitval: vier hakken met het zwaard. Dan valt de andere schildknaap aan. Plotseling rent een schildknaap weg, Cornelis denkt dat hij bang is en wegvlocht. Cornelis hakt de andere schildknaap in de pan. Als hij hem op de grond heeft gegooid, is opeens de andere schildknaap, Readwald van Groningen, er weer. En met een onverwachte klap met de achterkant van zijn speer, slaat hij Cornelis neer. Snel helpt Readwald de andere schildknaap overeind en Cornelis staat weer op. Dan volgen hakken met het zwaard en stoten met de speer, tot Cornelis een fout maakt en door het zwaard in zijn buik wordt gesneden en valt. Hij wil net weer opstaan als beide schildknapen de speer vastgrijpen en door een klap van de steel tegen zijn achter-

hoofd valt Cornelis op de grond. Melchior is gewroken. Maar wie is die ene schildknaap nou eigenlijk? Readwald van Groningen of zo? Nou, eigenlijk is het Reinder Klinkhamer en hier vertelt hij wat over zichzelf. Want eigenlijk was het natuurlijk allemaal toneel bij zijn hobby: de Ridders van de IJssel’.

Dit schreef Reinder twee jaar geleden bij de introductie van zijn 2 vwo-klas. Ik spreek hem nu als vijftienjarige en tref hem aan in de schuur naast zijn huis waar hij bezig is met het maken van pijlen voor zijn longbow. ‘Ik ben nog steeds lid van de Ridders van de IJssel en op mijn vijftiende ook nog schildknaap. Binnenkort hebben we een middeleeuws spektakel in Kampen. We worden ingehuurd door een stad om bijvoorbeeld een middeleeuwse slag na te spelen met alles erop en eraan; van aankleding tot gebruiksvoorwerpen, slaaptenten en hulpmiddelen, alles is zoveel mogelijk middeleeuws nageemaakt. Mijn ridder en ik kunnen ook maliën maken voor een maliënkolder. Er zijn in Nederland, maar ook daar buiten erg veel mensen die deze hobby hebben, soms zijn er wel duizend

mensen die aan een groot evenement deelnemen. Mooi gezicht!’ Sinds een jaar doet Reinder aan handboogschieten. ‘Ik kreeg van mijn vader op een gegeven moment een handboog en dat bleek een schot in de roos. Ik werd lid van de handboogschietvereniging in mijn dorp en binnenkort doe ik mee met het Nederlands Kampioenschap 3D schieten. Dat is echt mijn grootste hobby geworden, ik probeer elke dag te oefenen en ik maak zoals je ziet mijn eigen pijlen.’

‘Ik woon met mijn vader, moeder en zusje in een klein boerderijtje tussen Meppel en Nijeveen. Samen met de burens wonen we op een zandrug. Als ik klaar ben met mijn huiswerk ga ik meestal in de moestuin werken, lekker rustig onkruid wieden, heerlijk. Bij de burens in de tuin staan heel veel bomen, in sommige klim ik graag en heb ik heerlijke plekjes ontdekt. Als het waait schudt een boom heel erg heen en weer, dan ben ik in mijn element’, schreef Reinder twee jaar geleden.

‘Tegenwoordig heb ik erg weinig tijd voor de moestuin’, vertelt Reinder nu. ‘Ik heb sowieso weinig tijd voor mijn hobby’s, het huiswerk slokt bijna al mijn tijd op. Ze laten ons wel zweten in de vierde klas van het vwo. Mijn basisschool was de Vrije School, daar heb ik een heel leuke tijd gehad, er was ruimte voor verhalen en grote boeken uit de geschiedenis zoals de Bijbel, de Edda en de Griekse en Romeinse mythologie. En ook hadden we veel aandacht voor handvaardigheid, we waren soms wel een maand met een project bezig, machtig! Tegenwoordig is handvaardigheid een uurtje net als alle andere vakken en alles moet in heel korte tijd afgemaakt worden, dat vind ik jammer. Maar hier in de schuur kan ik met het pijlen maken en met mijn bogen bezig zijn mijn creativiteit wel kwijt.’

Leraar geschiedenis

‘Toen ik op de Vrije School zat wilde ik graag basisschool-leerkracht worden, dat leek me het allerleukst, nu ik op de middelbare school ben wil ik nog steeds leerkracht worden maar dan leraar geschiedenis. Mijn opa had vaak tieners voor geschiedenis en mijn vader en moeder vinden geschiedenis ook heel interessant, misschien komt het daar wel van dat ik deze kant uit wil. Nu ben ik vooral geïnteresseerd in de historie van de Middeleeuwen maar ook andere periodes vind ik heel boeiend. Verhalen lezen, verhalen vertellen over hoe het zo gekomen is, lijkt me het mooiste van een geschiedenisleraar.

‘Waar ik minder goed in ben zijn sommige vormen van sport, bijvoorbeeld voetbal. Verder ben ik soms te enthousiast en sla dingen over en maak daarom ook vaak niet af waar ik mee begonnen ben. Ik heb ontiegelijk veel verhaaltjes geschreven maar nooit een afgemaakt. Als ik dan in een spannend stuk zit lijkt het alsof ik zelf wil weten hoe het afloopt en sla ik ik punten, komma’s, letters of zelfs lidwoorden over!’ schreef Reinder in zijn introductie destijds.

‘Ik ben ook nu nog erg enthousiast voor allerlei dingen, maak ook nog steeds niet altijd alles af, maar het is wel een stuk beter geworden. Als ik mijn tanden ergens in gezet heb, zoals voor de Ridder van de IJssel dan moet het ook perfect zijn.

Maar dat heb ik ook bij de andere hobby’s waar ik helaas te weinig tijd voor heb. Ik speel accordeon en dwing mij om elke dag te spelen, soms samen met mijn moeder die heel goed piano speelt. Op dit moment ben ik erg weg van het Russische volkslied, dat klinkt zo heroïsch. Mijn oom die organist is heeft het voor ons op een groot kerkorgel gespeeld, met alle registers open. Man, wat klonk dat fantastisch!’

‘Ik ben ook in mijn element bij de Ridder van de IJssel na het gevecht als de mensen klappen en wij wat heen en weer lopen, dat vind ik prachtig. En als we plannen maken over het gevecht en dan allemaal zo enthousiast zijn en er echt iets moois van maken, dan ben ik daar ook trots op en voel ik me goed. Datzelfde gevoel had ik ook toen wij in vol ornaat de zwaarden trokken en omhoog hielden toen de burgemeesters van Kampen en Harderwijk bloemen legden bij het zeevaardermonument. Of die keer dat wij ons normale toneelstukje speelden, want onze uit het publiek gekozen jonkvrouw, waarom gevochten werd, was een speciale. Haar vriend was zonder haar medeweten door mij en enkele andere mensen aangekleed als ridder. En hij deed toen een huwelijksaanzoek, echt!!! Toen ze ja had gezegd was het publiek doodstil van verwondering.’

‘Ridder zou ik zelf ook wel willen worden, maar dan moet je achttien zijn en auto kunnen rijden om zelf naar de toernooien te kunnen komen. Nee, tot ridder slaan doen ze tegenwoordig niet meer.’

Vragen

‘Meneer/mevrouw, mag ik u iets vragen?’

Wie in Amsterdam (en in andere steden zal het niet veel anders zijn) over straat loopt, hoort deze vraag regelmatig en steeds vaker.

Ooit ben ik iemand tegengekomen die in zo’n situatie, stevig doorstappend, niet méér zei dan:

‘Ja. Dat hebt u net gedaan’.

Die stijl heeft niet mijn voorkeur.

In de manier waarop ik reageer zijn, realiseer ik me, drie periodes te onderscheiden.

‘Maar natuurlijk, vraag wat u wilt!’ was jarenlang mijn standaard antwoord.

Meestal werd me dan de kortste weg gevraagd naar het Rijksmuseum, of naar het Stedelijk, het Van Gogh of het Anne Frankhuis; soms wilde de vraagsteller eenvoudig weten hoe laat het was.

Langzaam maar zeker verschoof de vraagstelling: steeds minder werd naar de weg of de tijd gevraagd, steeds vaker kwam daarvoor in de plaats: ‘hebt u een paar kwartjes / een gulden / een paar muntjes / een eurootje voor me?’ of (ja, de inflatie gaat door) ‘hebt u een páár eurootjes voor me?’

Ik herinner me dat ik aanvankelijk verbaasd en een beetje geschokt was door deze vraag. Was dat nodig, in het welvarende Nederland? Ja, dus.

Meestal grabbelde ik wel bereidwillig in broekzak naar losse munten...

‘Je denkt toch niet dat je ze er ècht mee helpt?’ kreeg ik toen van anderen te horen, of ook: ‘Je snapt toch zeker wel dat er direct drugs of alcohol van gekocht wordt?’

Ik vind die tegenwerpingen nog steeds niet echt goede argumenten, maar hoe dan ook: ik veranderde van strategie.

Op de vraag ‘Mag ik u iets vragen’, antwoordde ik voortaan: ‘Jazeker! Maar alléén als het géén geld kost!’ Ik weet zeker dat ik in die periode veel geld heb uitgespaard: het gebeurde heel regelmatig dat de vraagsteller zei: ‘Oké, dan maar niet’ en (vaak lachend) doorliep.

Ik zit nu in de derde periode: een periode waarin ik geen vast patroon meer heb. Ik zeg soms: ‘Nee, sorry, nu even niet’ en dan loop ik -ontevreden over mezelf- door.

‘Wat is dat voor een rot-antwoord’, denk ik dan bij mezelf. ‘Nu even niet...’ Wanneer dan wel?

‘U mag me alles vragen. Maar alléén als het géén geld kost’, gebruik ik zo nu en dan ook nog wel.

Maar vaker géé ik wat; en daarbij hoor ik zo nu en dan verhalen van mensen waarom ze geld vragen.

Afgelopen zomer ben ik driemaal een Engels sprekende man tegengekomen die per fiets een wereldreis maakte. De eerste maal was tegen de avond. Hij had zijn met bagage volgepakte fiets aan de hand en vertelde me dat hij die avond nog naar Breda wilde fietsen, en vroeg me of ik hem wat geld wilde geven om een sportdrinkje te kopen.

Twee weken later trof ik hem weer, met diezelfde fiets en diezelfde bagage - ik had niet het idee dat die vast-gesjorde pakken bagage van hun plaats waren geweest. Hij was, vertelde hij me, onderweg naar Londen, maar hij had nog wat geld nodig om zijn fiets op de boot mee te kunnen nemen. Zou ik hem niet een beetje op weg kunnen helpen? Na nog geen week zagen we elkaar opnieuw. Ik zwaaide naar hem en hij zwaaide vrolijk terug.

Vorige week liep ik ‘s avonds laat van de bioscoop naar huis.

Voor het café zat een oude, broze man, geleund op zijn rollator.

‘Mag ik u wat vragen’, vroeg hij. Maar natuurlijk - dat mocht.

Hij vertelde: ‘Mijn geld is op en het Connexxion-busje naar het bejaardenhuis waar ik woon -hélemaal in West, meneer- vraagt voor de rit er naar toe twee euro twintig. Kunt u me daar misschien aan helpen?’

Nu ja, wat doe je dan, als je in een goeie bui bent?

De volgende dag liep ik toevallig langs hetzelfde café.

Er stond een bord buiten, waarop geschreven stond: Héérlijke zachte jonge jenever: 2,20 euro’.

Maar die oude man zat er niet meer.

*Frans de Jong is de uitbater en eigenaar van antiquariaatje ‘De Terechte Kronkel’, het kleinste tweedehands boekwinkeltje ter wereld, in Amsterdam.
Voor meer informatie: deterechtekronkel.nl
Of kijk op facebook: facebook.com/deterechtekronkel
en: facebook.com/TweedehandsBoekenEnTijdschriften*

RELATIEF

De appartementen in het tehuis zijn ruim
Een mooie woonkamer met een keukenblok
Een aparte slaapkamer
Een ruime badkamer
En bergruimte
Ieder mag het naar eigen inzicht inrichten
Ieder appartement weerspiegelt het verleden van de bewoners
Veel foto's aan de muur
Veel eikenhouten meubelen.
Ieder heeft een televisie
Bijna niemand heeft een computer

Twee bewoners
Twee verschillende appartementen
Zij is dankbaar voor alles wat ze heeft
Hij vindt het maar allemaal niks
Zij krijgt veel bezoek
Bij hem komt bijna nooit iemand

De afmetingen van het appartement
Voor haar goed, voor hem te klein
Zij eet iedere dag lekker
Hij heeft iedere dag iets op het eten aan te merken
Zij geniet volop van de bingo
Voor hem is er nooit iets te doen in het huis

Twee bewoners
Het halflege glas en het halfvolle glas
Geen mens is gelijk
Kun je het dan ooit goed doen als organisatie?
Kun je het ooit goed doen als maatschappij?

Hoe zal ik worden als ik oud ben?
Ik hoop dat ik op haar lijkt
Veel leuker voor ieder mens die haar pad kruist
Maar wat als ik op hem lijkt?
De schrik slaat me nu al om het hart

Ach, laat ik me vooral geen zorgen maken
Voor de dag van morgen
Laat ik nu mijn zegeningen tellen
Ik die me te midden van al deze mensen
Nog relatief jong voel

Jenny Kamps heeft na jaren met jongeren te hebben gewerkt een ander werkterrein gevonden: ouderen in een verzorgingstehuis. Haar verhalen gaan vanaf nu dan ook over deze leeftijdsgroep. Maar, zoals Jenny zelf zegt: 'ouderen zijn net jongeren, maar dan met een verschrompeld huidje'.

YEB

Van ANKER

Marijke Mosterman

Een bedachtzame manier van formuleren, leidend tot mooie volzinnen. Smakelijk gedeclameerde anekdotes. Yeb de Roos heeft de gave van het woord, dat hoor je zo. Eens zal hij dan ook een boek schrijven over de horrorwinter die hij ooit in dakloosheid, met een stervende hond, beleefde. Maar eerst moet hij uit die diepe put klimmen waarin hij een jaar of vijf geleden belandde. En een nieuw houvast vinden; een reden om minder biertjes te drinken.

‘Ik ben van mijn principes af’, vertelt Yeb, in Friesland uitgesproken als Ýjep, daarbuiten gewoon als Jep. ‘Daarom gaat het zo slecht met me. Ik heb geen houvast meer. Ik vlucht in feestjes, ik ben vriendjes met SP-politici en krakers, terwijl die vroeger voor mij de tegenpartij vormden. Van anker ben ik. Ik functioneer intellectueel of materieel niet anders dan twintig jaar geleden, maar mijn waarden ben ik kwijt. Waardeloos.’

Polderjongen

Yeb werd 46 jaar geleden in Luttelgeest geboren, aan de rand van de Noordoostpolder, onder de rook van Blankenham. ‘Ik ben Friestalig opgevoed. Aap, noot, Mies, Wim, Zus, Jet, Teun, vuur, Gijs waren op de basisschool de eerste woorden Nederlands waarmee ik in aanraking kwam. Mijn vader en moeder zijn allebei kinderen van de eerste generatie polderpioniers. Mijn pakes waren boertjes uit Friesland die in het begin van de jaren 50 van de vorige eeuw naar de polder emigreerden. Dat was een uiterst strenge selectie. De inspecteurs van de Rijksdienst voor de IJsselmeerpolders haalden op de boerderij van herkomst een vinger over de keukenkastjes om te kijken of er stof op lag. Je moest financieel gezond zijn, mocht geen stoornissen in de familie hebben, het moest thuis in orde zijn en je moest ook nog van het juiste geloof zijn. Ongeveer 90% van de aanvragers werd afgekeurd. Er is ooit een boek over geschreven met de alleszeggende titel “de uitverkorenen”. Maar mijn grootouders voldeden dus aan alle eisen. Mijn moeders vader Yeb, de pake waar ik naar vernoemd ben, had een gemengd bedrijf. Hij molk vijftig koeien, had er wat maïs bijstaan, wat graan. Ik heb hem nooit gekend. Mijn 19-jarige moeder was drie maanden zwanger van mij, toen hij op 48-jarige leeftijd aan longkanker overleed. De boerderij werd eerst geleid door een ingehuurd bedrijfsleider, later nam het een-na-jongste broertje van mijn moeder het over: oom Sjoerd. Hij was zestien en ik hielp altijd. Geweldig natuurlijk, zo’n jonge oom. Hoe leuk kun je het hebben. We haalden met een crossmotor de koeien uit het land om ze te melken.’

Onaangepast

Yeb’s vader was niet voorbestemd om boer te worden. ‘Hij was een avonturier; de onaangepastheid heb ik van hem geërfd. Toen hij een jaar of tien was, sloop hij op een zondag uit de kerk, stal de mooiste auto van het kerkplein -de grote Amerikaan van pake Yeb, zo’n enorme bak met van die vleugels-, verloor de macht over het stuur en reed zo een winkel binnen. Toen hij een jaar of zestien was wilde hij naar zijn lievelingstante in Friesland. Hij stal een auto, reed die in Kuinre total loss, jatte daar een andere auto waarmee hij in

Wolvega uit de bocht vloog, en uiteindelijk bereikte hij met de vijfde gestolen auto mijn tante. De Leeuwarder Courant bracht er een volle pagina over. Mijn vader moest zes weken naar de tuchtgevangenis in Breda. Daar werden van boefjes criminelen gemaakt, zo gaat dat in gevangenissen. Daarna ging hij een jaar bij een oom in Amerika werken, en toen hij terug in Nederland was, trouwde hij met zijn jeugdvriendin, die hij zwanger had gemaakt van mij. In het begin van zijn huwelijk leidde mijn vader een los-vast arbeidersbestaantje. Bij zaterdag liep hij door de aardappelvelden en haalde de rotte exemplaren eruit. Bij zondag werkte hij in de boerenschuren, waar hij de aardappels sorteerde op kwaliteit en formaat. Het moet in de zomer van 1973 geweest zijn, toen hij een baan als vertegenwoordiger bij een handelsmaatschappij kreeg aangeboden. De consequentie was dat we niet meer in een arbeiderswoninkje hoefden te wonen, maar verhuisden naar een groot hoekhuis naast de lagere school in het dorp. Ik herinner me nog dat we een van de weinige gezinnen waren met telefoon. Behalve wij hadden alleen de lagere school, de smid en de fietsenmaker er eentje, gewone mensen niet. Die eerste zomer struinde ik als jochie door het dorp. Ik vroeg aan de smid wat hij allemaal aan het doen was, maar hij verstond mij niet want ik sprak Fries. Achteraf bekeken bood het voordelen dat ik tweetalig opgroeide. De eerste vertaalslag was van Fries naar Nederlands, daarna had ik nooit moeite met andere talen leren. Al met al heb ik een spannende jeugd gehad, met veel avonturen. Mijn eerste kwartjes verdiende ik bij oom Klaas die fietsenmaker was. Ik poetste velgen op, plakte banden en later voerde ik brommertjes op. Toen ik tien jaar was kocht ik mijn eerste luchtbuks. Ik was net zo onaangepast als mijn vader ooit was, al was het er bij hem inmiddels een beetje uitgesleten.’

Parijs - Roubaix

Onaangepast of niet; Yeb was wel behept met de poldermentaliteit. ‘Je proeft dat nog als je er een terrasje pakt: er heerst een andere sfeer. Het bestaan is voor honderd procent gericht op economie, op voorspoed, op werken, aanpakken, produceren. Mijn vader kon zich er uiteindelijk naar voegen, na zijn ernstig losbandige jeugd. Hoe vrijgevochten en dwars hij ook geweest mocht zijn, het bestond in die tijd gewoon niet dat je je aan de conventies onttrok zoals ik dat nu wel doe. Je voegde je in dat lot. Je had een kind verwekt en je ging maar trouwen en voor haar en het kind zorgen. Ze hielden en houden wel van elkaar, mijn ouders. Ze zijn nog steeds bij elkaar, wat dat betreft kan ik in mijn handjes knijpen. Velen scheiden, gaan uit elkaar of zijn door randomstandigheden gedwongen om bij elkaar te blijven, maar praten niet meer met elkaar, dat is nog erger.’ Behalve de onaangepastheid erfde

Yeb ook het rücksichtslose doorzettingsvermogen van zijn vader. 'Als wij iets bedenken, dan is het al gebeurd. Niets dat ons nog stopt of op andere gedachten kan brengen. Iemand kan hoogstens een positieve bijdrage leveren. Dat m'n vader er altijd voor ging, bleek uit het feit dat hij trainde met de welbekende atleet Jos Hermes voor de Olympische Marathon in München in 1972. Helaas kreeg hij problemen met z'n knie. Na een operatie aan de meniscus in 1971 heeft hij nooit meer als vanouds kunnen lopen. Toen is hij gaan kaatsen. We zijn wel van het sporten. Ik ben van de extreme duursporten. Ik fiets Parijs Roubaix en weer terug.'

Buitenbeentje

Yeb fietste ook naar de middelbare school in Emmeloord, zo'n twaalf kilometer verderop. 'Op de lagere school was ik met van alles bezig, behalve dat wat meester Van der Wal te vertellen had. Ik lette niet op, maar ik had ondertussen wel de hele Winkler Prins achter in de klas gelezen en wist alle benamingen voor Jupiter op te noemen. Maar voor de vakken zelf haalde ik zesjes en zeventjes. Wat schetst de verbazing van eenieder, vooral van de ijverige klasgenoten die altijd achten en negens haalden en een snoeihard havo-advies kregen? Ik kreeg een vwo-advies. Dus ging ik als boerenlulletje uit Luttelgeest in mijn eentje naar de middelbare school in Emmeloord, waar ik in een klas tussen kinderen van registeraccountants zat, enkele slimme Urkers daargelaten. Vanaf dag één een buitenbeentje, met de Urkers als bondgenoten, want dat zijn

per definitie buitenbeentjes. Eerst ging het wel goed: 2vwo, 3vwo en 4vwo, maar toen hield het op. Want toen moest ik huiswerk gaan maken om de wiskunde bij te houden, en daar had ik geen tijd voor.' Yeb was namelijk gewend om voor en na schooltijd hard te werken. 'Eerst hielp ik dus altijd ome Sjoerd op de boerderij, maar in de brugklas kwam daar abrupt een eind aan. Op een dag kwam ik op de boerderij, ik liep de stal in en zag nog maar dertig van de vijftig koeien staan. Ome Sjoerd vertelde dat hij met z'n gezin -hij was inmiddels getrouwd met tante Ria en ze hadden drie zoontjes- naar Australië wilde emigreren. Terwijl we er altijd van gedroomd hadden om de grootste boer van de polder te worden, met zo'n duizend koeien. Binnen twee maanden waren ze weg. Dat was een harde klap. Maar flexibel als je als kind bent, zocht ik meteen iets anders als vrijetijdsbesteding van productieve aard. Want ik was wel geheime zenders aan het bouwen en aan brommers aan het sleutelen en zo, maar ik wilde ook wel wat verdienen. Dus stapte ik op twaalfjarige leeftijd bij een nieuw gevestigd glastuinbouwbedrijf binnen. Een Amsterdamse teler wilde groter groeien, maar had in het Amsterdamse Sloten geen ruimte meer om uit te breiden en zocht daarom in de polder z'n heil met z'n rozen en gerbera's. Daar ben ik op afgestapt. De baas zei: "laat je handen eens zien". En daaraan kon hij zien dat ik wel wat gewend was. Ik loog dat ik veertien jaar was en ik werd aangenomen. Dag en nacht was ik er te vinden. Het verdiende goed, elke verjaardag kreeg ik er een gulden bij. Toen ik twintig was, verdiende ik twaalf gulden per uur.'

Vlag en wimpel

Ondertussen was Yeb van het vwo naar de havo gegaan, waarvoor hij op z'n sloffen met vlag en wimpel slaagde. Om het te vieren ging hij een zomer naar Amerika, aan het werk bij oom Stoffel, een andere broer van zijn moeder, met een boerenbedrijf aldaar. Precies op tijd was hij terug om naar de vliegbasis Gilze Rijen te gaan. 'Ik wilde F16-piloot worden. Ik ben iemand van het skiën, motorcrossen, windsurfen, deltawingvliegen: als het snel en gevaarlijk is, ben ik van de partij. Ik was achttien en ik had een doel voor ogen. Maar helaas. Na twee testdagen ging ik onderuit op de psychologische test voor ruimtelijk inzicht. Je kon vijftien punten halen, je moest minimaal dertien halen en ik had er twaalf. Dus. Toekomst herbekijken. Als de wiedeweerga schreef ik me in bij de HTS elektrotechniek en informatica in Groningen. Ik soldeerde zendertjes, was altijd met brommers en techniek bezig geweest, dus ik dacht: leuk. Maar het ging voor geen meter, dat was met kerst al duidelijk. Die wiskunde hè. Dat ging me gewoon boven de pet. Toen heb ik in Amsterdam gewoond, bij de vader van de baas van het tuinbedrijf op zolder. De oude man zat daar nog steeds op, tot z'n 88ste. Ik hielp hem tot de boel gesloopt moest worden omdat ze plannen hadden om daar het Olympisch Dorp te bouwen. Schitterende tijd. Hard werken en als de rozen klaar waren op het Leidseplein een biertje pakken. Maar na een half jaar was het afgelopen. Ik moest verder, maar wat moest ik doen? Als je niet weet wat je moet en toch wat wilt leren, dan ga je journalistiek doen. Leuk, ook in sociaal opzicht.' De school was in Kampen, Yeb ging weer bij z'n ouders in Luttelgeest wonen. Elke dag op de racefiets op en neer, 32 kilometer heen en 32 kilometer terug en voor en na school werkte hij bij de rozenkweker. Ook toen hij een tijdlang stage liep bij een PR-bureau in Sneek. Werken. Geld verdienen, gemiddeld meer dan veertig uur per week, naast de opleiding. Voor de School voor Journalistiek slaagde hij ook met vlag en wimpel voor alle vakken, plus een aantal extra vakken.

Daf 66

'In het vierde studiejaar verhuisde de school naar Zwolle', vertelt Yeb. 'En ik verhuisde mee en ik ben er gebleven.' Hij richtte met een studiegenoot VOF To the Point Tekstproducties en PR-advies op. 'We hadden genoeg opdrachten. Ik werkte in feite drie dagen per week voor mijn oude stageadres. Ondertussen volgden we de verkorte opleiding Communicatiewetenschappen in Nijmegen, waar we elke week met nog twee oud-studiegenoten heen tuften. In de Daf van mijn beppe. Ze was op tachtigjarige leeftijd van de weg gehaald bij Joure, waar ze niet meer van de rotonde durfde. Toen de politie het Dafje voor de twintigste keer voorbij zag komen, grepen ze in en namen ze haar rijbewijs af. Het was een Daf 66 superdeluxe, nog in prima staat, veertien jaar oud, met maar 40.000 kilometer op de teller. De garage zei dat ie zeshonderd gulden waard was, dus daar heb ik beppe gelijk voor afgetikt. Vier nieuwe Michelinbanden eronder en toen heb ik er nog 100.000 kilometer mee gereden. Leuk. Omdat ik het zo druk had naast de studie, had ik helaas geen tijd om een scriptie te schrijven, dus ik ben nooit officieel doctorandus geworden.' Toen Yeb's zakenpartner trouwde, werd het bedrijfje ontbonden.

Zondagochtenden

'Het zijn van die breekpunten in je leven', zegt Yeb. 'Die vormen je, die bepalen je lot. Het vertrek van mijn oom van de boerderij naar Australië, afgekeurd worden voor F16-vlieger en zo'n afscheid van je zakenpartner. Dat laatste was niet zo dramatisch, maar het geeft wel een draai aan je leven. Wat ook een enorm breekpunt was, was het afscheid van de rozenkwekerij. Zelfs toen ik allang als tekstschrijver en PR-adviseur

werkte, ging ik elke zondag nog naar de polder om rozen te knippen. Ik vond het fijn werk, het was een soort rustpunt voor de geest. Vanaf dag één werkte ik er samen met een jongen die mijn beste vriend was geworden in de loop der jaren. En al die jaren had hij een oogje op de dochter van de baas. Toen ik op een zondag arriveerde, zag ik mijn vriend helemaal asgrauw weggetrokken zijn auto instappen en vertrekken. Ik liep naar binnen en ik vroeg aan de baas wat er aan de hand was. Hij zegt: "dat is de laatste keer dat je die op het erf hebt gezien. Ik ben er achter gekomen dat hij aan het zoenen is geslagen met mijn dochter en ik wil het niet hebben." Ik zeg: "maar het is de ideale schoonzoon, wat wil je nou toch." Maar hij hield voet bij stuk. Ik zeg: "nou, dat is dan mooi, maar dan heb je mij hier ook voor het laatst op het erf gezien." Ik ben weggereden en ik ben nooit meer terug gegaan. De gein is dat ik dus nog steeds niet on speaking terms met de man ben, maar dat mijn vriend inmiddels met de dochter getrouwd is en dat het helemaal goed is gekomen tussen hem en zijn schoonfamilie. De baas heeft nog wel contact met me gezocht, maar ik heb daar helemaal geen behoefte meer aan. Ik viel in een gat. Ik was er van m'n twaalfde tot m'n 24ste jaar geweest. Maar nu was die drive om zondags vroeg op te staan helemaal weg.'

Stropdas af

Na verloop van tijd kreeg Yeb ook helemaal tabak van de public relations. 'Op zich was ik met een goede carrière bezig en ik werd ook gewaardeerd. Maar ik had er geen zin meer in. Ik wilde niet meer doen waar ik geen zin in had. Ik maakte eenmaal per twee maanden een magazine voor een cluster van opdrachtgevers en op een vrijdagmiddag had ik een vergadering met de vier directeurs, om de drukproef een laatste maal door te nemen. Dat is de fase waarin alleen nog de laatste puntjes op de i worden gezet. Maar toen kwam een van die directeurs aan met zo'n bruin velletje papier uit zo'n ouderwets kladblok en hij zei: "kijk, mijn vrouw heeft gisteravond nog een aardig stukje geschreven, dat moet er ook nog in." Ik zei: "wel, dat lukt niet meer in deze editie, dat kunnen we de volgende uitgave mooi meenemen. Anders moest alles helemaal omgegooid worden en moesten er teksten sneuvelen." Maar die man zegt: "Ik betaal hier de rekening, ik bepaal wat erin moet." Dus ik zeg: "dat is goed, succes ermee." En ik was klaar. Ik ging naar m'n baas die altijd van die mooie verhalen had over zorgvuldige communicatiestrategieën en dergelijke maar alleen nog maar ging voor het geld, en ik deed mijn stropdas af en ik zei: "ik ben klaar met die gebakkenluchtverkoperij van jou. Ik ga wat anders doen." Vanaf die tijd is het twaalf ambachten dertien ongelukken. Er was iets geknapt.'

Toekomstperspectief

Yeb bracht voor een koeriersdienst pakjes rond en werkte drie halfjaarcontracten lang op een sorteercentrum van de PTT en toen hij er daar uit moest ging hij bij een bakker werken. 'Ik maakte bestellingen klaar voor supermarkten, ik had een contract van twintig uur, maar werkte wekelijks wel zestig uur. Ondertussen woonde ik samen. Mijn vriendin en ik wilden een huis kopen, maar voor een hypotheek moest ik een contract voor een voltijdsbaan hebben. Dus ik ging naar mijn baas en ik vroeg om meer uren, of meer kwartjes. Hij wilde het risico niet lopen in verband met een onzekere toekomst en dergelijke. Dus ik zei: "als jij jouw risico mijn risico wil maken, moet je maar gauw in de telefoon klimmen want die oven begint te lopen en ik pak er geen brood meer uit." Dus daar ben ik op een vrijdagavond ook voor het laatst van het erf gereden. En toen was ik er ook klaar mee, met die klotenbaantjes en die klotenbazen. De relatie met de vriendin ging uit wegens het verschil in ambitieniveau en gebrek aan toekomstperspectief en toen ben ik wietkweker geworden.'

Idioten met guns

In de kamer in het studentenhuus die Yeb had aangehouden, had hij een tuintje met twintig plantjes. 'Ik heb me bekwamd in het maken van stekjes en toen heb ik bij kennissen op zolder tuintjes ingericht. Twee lampjes met dertig plantjes eronder, drie lampjes met zestig plantjes eronder, en ik fietste het circus bij elkaar. Ik maakte de stekkie, zorgde voor nieuwe aarde, verrichtte de oogstwerkzaamheden en fietste elke avond rond om de boel water te geven. De mensen hoefden alleen maar de stroomrekening te betalen. De opbrengst deelden we: elk de helft. Iedere maand twee keer een pondje wiet, ik rekende tussen de drie en vijfduizend gulden. Dat betekende elke maand 10.000 gulden waarvan de helft voor mij was. En dat gaf ik netjes op aan de belasting.' Op een gegeven moment ging het mis. 'Ik oogstte en dan belde ik mijn afnemer om te vertellen hoeveel het was, dus dan kwam ik een uurtje later het spul afleveren en dan had hij het geld voor mij. Altijd met afgepaste bundeltjes van 10 of 25 gulden en altijd een tientje of een geeltje meer. Maar op een gegeven moment ging hij met een ander zaken doen, dus ik ook. Had ik met die nieuwe zakenrelatie afgesproken dat ik het geld op een parkeerplaats op zou halen, bleek het nepgeld te zijn. Ik belde die gozer op en ik zei: "ik ben over een kwartier bij jou om de geldige papiertjes op te halen." Belde ik bij hem aan, deed die gozer open, zette hij een gun op m'n kop. Hij richtte even ernaast en schoot vlak naast m'n oor om te tonen dat hij het meende. Ik heb er nog steeds een gehoorbeschadiging aan mijn linkeroor aan van 6 dB. Het was wel het sein om na te gaan denken over een andere hobby. Nu is die hele wereld trouwens zo: allemaal idioten met guns in hun dashboardkastjes en onder hun kussen.'

Broodtrommeltje

Yeb zat in die tijd regelmatig in het café, als langharige, werkloze wietkweker met z'n fietsje en altijd plenty zakgeld. 'Op een vrijdagavond, een tijdje na het gunavontuur, zat ik naast een gozer die steeds maar rondjes geeft. Ik zei: "wat doe jij eigenlijk voor de kost, dat je dat lenige vingertje kan betalen?" Hij zei: "ik ben stukadoor". Ik zei: "dat lijkt me een mooi beroep. Kun je me niet eens meenemen, dat ik een beetje kan aanvegen en kijken hoe het gaat?" Ik zag hem denken van: wat moet ik met dat langharige wietkwekerstuig. Maar toen zei hij: "maandagochtend, half zeven." En toen stond ik er, met mijn broodtrommeltje en thermoskannetje. En het ging hartstikke goed. Ik begon meteen al met het glad maken van een schoorsteen en een stukje stuken. Hij bracht me 's middags thuis en hij zei: "morgen weer". Ja, als ik wil kan ik hard werken. Ik ben fysiek heel sterk, ik ben handig en ik ben een doorzetter. Ik werd een bekwaam stukadoor en heb een jaar of drie fulltime voor hem gewerkt.'

Ziek

Op een gegeven moment ontmoette Yeb een beursspeculant die een carrièreswitch had gemaakt naar het vastgoed. 'Hij had iemand nodig die klussen voor hem kon doen. Dus toen ben ik half projectstukadoor en half projectleider geworden. Ik stuurde een handvol Polen aan die moesten metselen en breken en timmeren. Ik zorgde dat ze hun materialen hadden en dat alles volgens de planning liep en de andere helft van de tijd maakte ik het werk wat zij hadden achtergelaten stukadorenderwijs af. Totdat een jaar of vijf geleden mijn baas overleed aan kanker. Hij was 38. Hij wist al langer dat hij ziek was. Hij was opgegeven door de artsen, maar met zijn kapitaal had hij ongekende bronnen van research aangesproken, hij liet zich behandelen door allerlei obscure specialisten van Tokio tot Boston en daarmee heeft hij z'n leven wel wat weten te rekken, maar dood moest ie. En vanaf dat Frits is be-

graven is het voor mij echt opgehouden met productief in het leven staan.' Yeb slikt. 'Ik kan er nog verdrietig van worden.'

Lekker voelen

'Vijf jaar geleden ben ik gestopt met denken voor mezelf, gestopt met plannen maken, gestopt met dingen doen', zegt Yeb. 'Ik ben al vijf jaar zo depressief als een deur. Iemand vroeg me laatst in de coffeeshop: "hoe gaat het er eigenlijk mee?" Ik zei: "nou, als ik eerlijk ben verrot slecht, maar ik vind wel dat ik er goed mee omga." Ik rook een gematigd jointje, klap twee keer per jaar een xtc-pilletje naar binnen, maar ik drink gewoon veel te veel bier. Ik ben een functionele alcoholist en zie geen reden om te stoppen. Kijk, als ik een stukadoor beloof dat ik morgenochtend om half zeven met hem op stap ga om een klus te klaren, dan drink ik om half elf vanavond een glaasje ranja waarna ik naar bed ga en dan sta ik daar morgenochtend. Dat is het punt niet. Maar ik vind bier gewoon lekkerder dan al het andere. Ik had een therapeute die in de hoek van mindfulness zit: de wereld is hoe jij hem ziet, het zit allemaal in je hoofd, dus je kunt het ook sturen. Dat zal allemaal best. Ik kan het in mijn hoofd zo mooi maken als ik wil, maar als ik mijn ogen opendoe en om mij heen zie wat er allemaal aan de hand is, die teringtroep, dan kan ik dat mooie plaatje in mijn hoofd niet meer vast houden. Daarom ben ik er ook mee opgehouden. Ze dwong me energie te steken in het me lekker voelen, maar dan kan ik beter een biertje nemen. Dan voel ik me ook lekker en dan word ik niet zo moe van het denken.' Maar tegenwoordig denkt Yeb weer een beetje na. 'Ik geniet net voor het eerst in tijden weer een normale nachtrust. Ik woon antikraak en tot een paar weken geleden werd ik geterroriseerd door de ergst mogelijke hero-

inejunks van het dorp, die onder me woonden en me met al hun lawaai en gedoe de hele nacht wakker hielden. Voordat ik hier woonde was ik een winter dakloos. In de zwartste tijden maakte ik geen post open, betaalde ik dus geen huur en werd ik mijn appartement uitgetrapt door een boze huurbaas. Mijn schulden heb ik gelukkig inmiddels afgelost met behulp van een hele prettige vent van Humanitas die de korte bocht durft te nemen en namens mij durft te onderhandelen met schuldeisers. Volgens mij heeft hij ook aardigheid aan mij. Maar goed, ik moet genieten van mijn nachtrust nu, want ik moet energie opbouwen omdat ik over een paar weken mijn huis uit moet. Het flatgebouw gaat tegen de vlakte. En ik heb nog niets anders dus ik moet me nu echt zorgen gaan maken om m'n woonsituatie.'

Plannen

Ondanks alles borrelen er weer ideeën in Yeb op. 'Een paar keer per jaar bouwen we met vrienden een heel grof illegaal feest in een bos, en dan ben ik de chef de technique. In de toekomst wil ik gewoon alle weken een ander feestje bouwen, waarbij ik de geluidstechniek verzorg. Techno is mijn ding, maar als men lerse folk wil doe ik dat ook. De laatste jaren heb ik gestaag gebouwd aan de verreweg meest heftige stereo-installatie van de stad. Het is een muur, gevormd door een rij van een stuk of tien versterkers die allemaal op hun zijkant naast elkaar staan, waar allemaal een passende set luidsprekers aanhangen, en dat vormt dan een geheel. Deze installatie overtreft gewoon alles. Op basis van dit idee, een hifi-stereo-installatie vermenigvuldigd met tig, wil ik gewoon iedere gelegenheid met optimale geluidskwaliteit kunnen bedienen. Daar wil ik fulltime mee aan het knutselen, week

in, week uit, daar wil ik mijn business van maken.' Ook met zijn taalgevoel heeft hij nog plannen. 'Ik ga een prachtig boek schrijven over die winter dat ik dakloos was, die horrorwinter. Dat was twee jaar geleden. Ik liep tegen de ergste dingen aan, logeerde bij zwaarverslaafde junkies die jatten en logen. Ik heb de verschrikkingen die crystal meth aanricht van zo dichtbij ervaren, dat ik bijna in staat ben om een adressenlijstje van dealers te maken en er langs te rijden met een groot pistool om ze allemaal af te knallen. Ricky, mijn oude, dertienjarige, doodzieke hond, sjouwde die hele winter met me mee. Hij dacht: ik kan het baasje nu niet alleen laten. Toen we eindelijk een huis kregen, heeft hij nog tien dagen geleefd. Hij had zijn plicht volbracht, moet hij gedacht hebben toen hij zijn laatste adem uitblies.' Yeb wordt er bij de herinnering weer verdrietig van. 'Ik denk wel eens dat honden de enige wezens zijn die je nog een beetje kunt vertrouwen. Met menselijke relaties loopt het bij mij altijd mis. Dat ligt denk ik toch echt wel bij mij. Met mij valt ook helemaal niet te leven. Ik kan zelf al nauwelijks met mezelf leven.'

Yeb staart in de verte. 'Vorige week was ik bij de begrafenis van een vriend. Zijn moeder, een prachtvrouw, was totaal naar de kloten, daar aan dat graf. Als het in mijn macht ligt, ga ik dat mijn ouders niet aan doen. Dat ze mij weg moeten brengen. En dat hoeft ook niet. Ik heb een verschrikkelijke tijd achter de rug. Het is nog niet voorbij, maar ik klim er wel weer uit. Een andere woning, een gesettelde situatie en beter in mijn vel. Daar ga ik voor.'

(On)gehoord

‘Ik ben zwaar teleurgesteld in mezelf’, aldus de ober van café Ruis, nadat ie een vol dienblad uit z’n handen had laten vallen.

‘De decors van het stuk waren prachtig, maar de acteurs gingen er voor staan.’
Alexander Woolcott

‘Ze sliepen soms een hele nacht niet, omdat ze zo gefrustreerd waren’, zegt Piet Brandhorst (81) van damclub ‘Kijk uit, sla raak’ uit Kockengen over de opzegging van de laatste leden die niet meer tegen hun verlies konden. De kleinste damclub van Nederland is daarmee ter ziele.

Op de markt werden speciaal vervaardigde kunstfreubels met begeleidend sprookjesverhaal verkocht, ‘Beyondjes’ genaamd. ‘Ze brengen geluk, meneer’, zei de verkoopster tegen een voorbijganger. ‘Ik ben al gelukkig’, zei de oude man chagrijnig en hij liep nors verder.

‘Mensen vertonen daardoor vanzelf het gewenste gedrag’, aldus psycholoog Marc de Haan in de Telegraaf over het plaatsen van een verbodsbord met ogen, waardoor geen automobilist nog durft fout te parkeren.

‘Misschien besta ik wel helemaal niet. Wat zou dat lekker rustig zijn’, tweet Sylvia Wiltteman.

De boekenbuurman aan het Sarphatipark 123 in Amsterdam is 24 uur per dag, 7 dagen per week open. De een haalt wat uit deze openbare kast aan de gevel, de ander stopt er wat in. Wie wat wil betalen, kan dat doen door wat euro’s door de brievenbus te mikken. Dat gebeurt kennelijk nogal vaak, aangezien er onlangs een constructie is ingebouwd die geklepper moet voorkomen. Want de boekenbuurman verrast altijd. Van Anna Karenina tot Tien Manieren Om Een Managementscrisis Te Voorkomen, van een Lonely Planet over Botswana tot een voltallige verzameling Pa Pinkelman, van een Italiaanse Vogue uit 1983 tot TREF Magazine.

Winterkost hoeft niet duur te zijn

Zodra het weer frisser wordt, verheug ik me op alle wintermaaltijden die eraan komen. Weg met de lichte salades, kom maar op met die stevige, warme kost. Duur? Dat komt vooral door het vlees. In vergelijking met onze grootouders eten we bovendien veel meer vlees dan goed voor ons is. Een beetje minder is dus niet alleen goed voor je lijn en je gezondheid maar ook voor je portemonnee (en het milieu). Nog afgezien van alle ophef die er regelmatig over vlees is omdat er van alles inzit wat er niet in hoort. Gebruik daarom in plaats van vlees eens flink wat meer kruiden of oosterse pittigheden, dan warm je net zo goed lekker op. Als afkicken moeilijk is, stap dan over op vleesvervangers. Onderstaand twee variaties met vegetarische gehaktballetjes, eentje supersnel en goedkoop, eentje iets duurder en uitgebreider.

Eet smakelijk!
Mathilde

Ingrediënten: 1 bakje vegetarische gehaktballetjes € 2,69, pak voorgesneden bamigroenten € 0,99, 250 gram peultjes € 1,25, (eier)mie € 0,99, bamikruiden € 0,40, satésaus € 0,99

Bereiding:

Giet 100 ml water over de bamikruiden en laat 10 minuten wellen. Bak de vegaballetjes op laag vuur bruin en gaar in ongeveer 8 minuten. Kook de peultjes 2 minuten voor en laat ze uitlekken. Houd de taugé apart en fruit de rest van de bamigroenten in een eetlepel olie, voeg de peultjes en de bamikruiden toe en laat zachtjes doorgaren. Doe de mie in een grote kom, schenk er ruim voldoende kokend heet water overheen en laat vijf minuten staan. Giet de mie af en bak even mee met de bamigroenten. Schenk kokend heet water over de taugé en laat 2 minuten staan. Giet de taugé af en voeg aan de bami toe. Schep de bami op borden, leg de vegaballetjes erop en lepel wat satésaus erbij.

Tip: je kunt de satésaus ook zelf maken. Fruit 1 fijngesnipperde ui in een steelpannetje, bak zachtjes 1 teentje geperste knoflook mee, doe er een paar scheppen pindakaas bij, een scheutje ketjap en 150 ml melk. Even laten doorkoken.

Bami met vegaballetjes (4 personen)

Totale kosten: € 7,31

Vegaballetjes met tomatensaus (4 personen)

Totale kosten: € 6,18

Ingrediënten: 1 bakje vegetarische gehaktballetjes € 2,69, rijst € 1,59, 500 gram broccoli € 0,50, 500 gram sperziebonen € 0,50, 500 ml passata (gepureerde tomaten) € 0,30, 1 ui € 0,10, 1 teentje knoflook, verse peterselie € 0,50, peper en zout

Bereiding: Kook de rijst en de groenten gaar. Bak de vegaballetjes op laag vuur bruin en gaar in ongeveer 8 minuten. Fruit de fijngesnipperde ui in een beetje olie, voeg het geperste teentje knoflook toe. Giet de passata erbij, kruid met zout en peper en laat een paar minuten sudderen. Schep de balletjes, rijst en groenten op een bord, doe wat saus erover en strooi er gehakte peterselie overheen.

Tip: deze eenvoudige tomatensaus smaakt ook lekker bij pasta.

MAGAZINE • TREF

VERGETEN

Fris gewassen en deftig aangekleed ligt ze op haar bed. We moeten even wachten op mijn collega, die me zal helpen met de tillift, dus we praten wat.

‘Ik verlang zo naar mijn bordje pap,’ zegt ze.

Daar zou ik ook zin in hebben, in haar situatie, maar eerst moet ze in haar rolstoel worden geholpen. Om haar wat af te leiden vraag ik naar haar kinderen.

‘De oudste heet Harald, en daarna komen de twee meisjes.’

‘Dus u hebt één zoon en twee dochters? En hoe heten de dochters?’

‘Annet is mijn middelste, die woont hier in de stad. En de jongste...’

Ze valt stil en denkt zichtbaar na. Even ben ik bang dat er iets met haar dochter aan de hand is, dat ze is overleden of dat het contact is verbroken, maar zo erg is het gelukkig niet.

‘...die heeft twee namen. Die weet ik zo niet meer.’

Vergeetachtigheid is misschien wel de vervelendste bijwerking van het ouder worden.

Gelukkig komt mijn collega binnen en kan mevrouw heel snel naar haar bordje pap. Terwijl ze met smaak eet, overleg ik met mijn collega over de verdere gang van zaken vanochtend. Ik werk de afwas weg, maak de slaapkamer netjes en ruim het wasgoed op. Dan roept mevrouw, vanuit de woonkamer, met volle mond iets dat ik niet kan verstaan.

‘Wat zegt u?’ vraag ik.

‘Pieternel, zo heet ze.’

*Janneke Pelle werkt in zorg en horeca,
is koorpianiste, recenseert theatervoorstellingen
en geeft elke week Nederlandse les aan een
inburgerende leeftijdgenote.
Bovenal houdt ze van mensen en hun verhalen.
Hierover schrijft ze op weblog.theefiets.nl.*

